

Рајко Жинзифов

Избор од поезијата

Приреди: професор Емона Јованоска

Глас

Далеч од баштина, далеч од роднини,
Не в чужда за мене земја,
в полјани кичести, зелени долини,
самичак в планина шетам ја.
Ја сја расхождам, но на душа ми тешко,
и јадни мисли мене борат,
и мене ставаат то студено, то жешко,
и чувства то гаснат, то горат.

Ја искам сенка, ја искам прохлада,
душевна ја искам тишина,
че клето ми срце доста вече страда
и сја нагледа в секаква злина:
коварство сос бедност, сос гордост, сос лукавство,
сон мртов, глува простота,
љубов на слова, и слога без братство,
и хитрост, л'жлива доброта.

"Безумец, безумец, душа ти ленива"-
ја чух невиден и таен глас:
"Спрегни плуг за заборавената нива,
че блиска ет доба, близок ет час.
Стани земи остен в раце, работај,
ти ден и ношт, сос пот,
истреби трње, исчисти трескот, изорај
бесплодна нива да дадит плод.

Стани, безумец, сос молитва горешта
ти клетва дај, стори си крст,
стани ти, иди напред, иди на сретта,
но бој сја, бој сја Божји прст!"
-Готов сум, сја к'лнам, да изорам нива.
Кажи, кој си ти, невиден глас?
"Чуј"-згрме глас сја одзива:
"Јас сум Божји гнев, народен глас!"

Безсоница

Лето... Полношт... Сегде тихо, глухо сегде,
Људи спокојно си спат.
У един несреќен само, далеч негде
Сиви му очи ток бдат.
Во висока к'шта, во широка стаја,
Д'лга, пред'лга, је сам,
Опоколен с книги от краја до краја,
Шетат и мислит он там.
Сон не го хваштат и в безсоница тешка
Стаја си мерит сос крака,
С срце оскрбно, с душа наљутена, жешка...
Мазнит си чело сос р'ка.
На полици книги во преврска златна
Редом наредени стојат,
Книги с хилјадници на душа му матна
Жл'чка му кревајат и јад.
Јад го је, јад го је, п'лн сос мисли диви,
Тесен за него овој свет;
Сички книги, науки нему сет криви;
Свој век он наричат проклет.
Он си прок'лнуват онаја година,
В која он сја је родил,
Што сичко пропадна, што сичко загина,
Това, кое он је љубил.
И дека пропаднаха мисли му мили?
Или сја изм'чил без сон,
Та му крв заврела в млади му жили?
Луда си дума казал он:

Што ви направихте, книги многобројни?
Ви каков донесохте плод?
Усмалихте ли вие м'ки безбројни
На горкијт тој ми народ?
Слушајте книги, кон вас сја обрштам,
Чујте мојт т'жен расказ,
Што мене натера, та как ја сја мрштам
И ненавиждам ја так вас.
Овдешен не сум; ја сја родих далеку,
Во јужна и топла страна,
Мене отхрани после мајчино млеко
Вардарска бистра вода.
Растех ја, растех како китка в полјана,
Злоба никаква немах ја,
Мајка ме галеше радостна, засмена,
За ништо не сја грижех ја.
О, зашто не забравам млади години,
Детинство, најхарниј дар,
Кичести полета, зелени градини,
Младиј сос овци овчар!
Сенки дебели, ви сенки, липови сенки,
Вардарскиј брег с трева покрит,
Вити врби, тополи високи, тенки,
На долини чудесен вид!
Сос вас ја поминах нај-харна си доба,
Ви влехте в мене тишина,
Исто как ви, ја бех невинен, без злоба,
Тој свет бе ми хубавина.
На утро ли, кога славеј, малка птица,
В шипец, в гл'бока зора

Пеит и светит на небето зорница
И трева обливат роса;
И тихијт ветер малдите листја нишат
Слабо, а Вардар си шуми;
Јагнета руди сја разбудват и дишат
С прохлада, а млади моми,
Сон ги оставил, р'кави засучили
И сос две стомни во р'це
Брзат кон студен извор безгрешни, мили,
Си омиват бело лице.
Помнам, как мојата безгрешна сестрица,
Вита, висока мома,
Сивоока, русокоса хубавица
От вода сја врштат дома.
Па во градина право, взимат си лејка,
Китки поливат сама,
Чистит ги, плевит ги, босиљкова вејка
Накитуват млада глава.
С пресна вода она изреди ги сички,
Појде подалеко там,
Где мод зелен, расцвелиј шипец, две птички,
Прусаха си тука-там,
От гранка на гранка подлетваха пеејќи,
Корен она навади
И с усмихнато лице скина две вејќи
Шипови, па тргна, сја скри.
Па радосно припкат кон мене, сја смеит.
Чудна у неја хубавина!
-Батенце, бате - казват - гледат как греит
Сл'нце с небесна светлина?

Бате, днеска празник, света недеља,
Радостен, златен ден за нас!
Ја за тебе празнична зготвих промена,
Хоро ни чекат обата нас.
Ево две китки, китки младо-зелени:
Босиљок, шипец наедно,
Тебе за на појас една, друга мене
За на глава, и заедно
После ручек на наше гумно широко,
На собор ќе појдиме ми.
Там ја ќе видам либе си чрнооко,
Мила ти, вита Цвета ти. - Златна сестрицо, казвам,
китка ти зимам,
В к'шти отивај сега,
Ручек ти сготви, а ја в црква отивам.
От радост лице ѝ пламти.
Тргна она а ја сос очи с'лзливи
Кон неја погледнах там,
Братскиј пожелав ѝ дни светли, не диви.
И ојдох в божји храм.
Првите сл'нчеви зраци позлатиха
Г'сти, високи планини,
Дрвјата разц'внати земја покриха
С п'пки развиени свои.
В гранки им г'столики птици седеха,
Издавајќи радостен глас;
Бога ли славеа ил те веселеа
Свет божиј в тој раниј час?
Не знам... Но ја с душа детинска минувах
През нашиј црковен праг

И сос п'лна вера светци ја целувах,
Немаше за мене мрак.
Ставаше весело на душа ми и беше
Лесно и мило в божиј храм,
Мој дух бе смирен и тих, не се злеше;
Зашто? - не знам и ја сам,
А сега, о книги, не често отивам
В црква, не тврд је мој дух,
Матна је моја молитва и често ја бивам
До светоста нем и глух.
Некакво с'мнение над мене владеит,
Некаква страшна пустота,
Мисли нападват диви, душа ми немеит
И не верват в доброта.
Дух ли лош по мене следват ил испитват
Разум'т, што сичко је зло?
Или мојт живот је неплодна битва,
Пуста, без никакво добро?...

Па кога там на вечер сл'нце сја скриват,
Зад та г'ста планина,
А из зад гора месечина испливат
по ведро ми небо, она
С јасен свет осребруват класи на жито,
Светит на жетварки в п'т.
Ред от жетварки, пеејќи гласовито,
По зелено поле идат.
Смирно, нога го нога, рамо до рамо
Срп у них за појас свети.
Млади... кој ги је видел, тој знаит само,

Нему душа ќе запламти.
Клета ви судбина, б'лгарки млади,
Хубост каква је у вас!
Всека ви стапка, поглед, п'лни ви гради,
Медниј и силен ваш глас!
Вредниј сет за бесплатна слобода п'лна,
Без да сја лиет капка крв!...
Вили, дајте ми сили ја да прок'лнам
Тој европејскиј чрв!...
Б'лгарска песња ти многогласовита,
Срце ми как раздираш ти!
Жална, ухилна и тажноречовита,
Ти дар самовилскиј си!...
Как да забравам то, за кое болејам,
Кое поддржават мој живот?
За кое ја страдам, пред кое ја немејам:
Горкијт мој народ?...
Поскоро клета моја душо, залудеј,
Или из снага ми вон летни
И там вон ти окамени сја ил онемеј,
Та да не гледаш чрни дни!
Чрни дни! Но за нив в друго ја време
Ќе раскажам, сичко по ред,
А сега нека заспијат под општо бремене
И перо, и ум ми клет!...

Другите песни на:

http://mk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B0%D1%98%D0%BA%D0%BE_%D0%96%D0%B8%D0%BD%D0%B7%D0%B8%D1%84%D0%BE%D0%B2